
НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ГАЗАР

**БАГА, ДУНД ОВРЫН ХАЛААЛТЫН ЗУУХНЫ БАЙГУУЛАМЖИЙН
ДАХИН БҮРТГЭЛ ТООЛЛОГЫН АЖЛЫН ТАЙЛАН**

2018 он

АГУУЛГА

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. Тооллогын ажлын үндэслэл, зорилго

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. 100кВт-4.2МВт хүртэл хүчин чадалтай дунд оврын усан халаалтын зуухны тооллого

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. 15-100кВт хүртэл хүчин чадалтай бага оврын усан халаалтын зуухны тооллого

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Тооллогын ажлын үндэслэл, зорилго

2018.08.20

1.1 Үндэслэл:

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2, Агаарын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1, 8.1.6, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2017 оны 01/19 дүгээр тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын “Аз жаргалтай Улаанбаатар” хөтөлбөр, Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны 05 дугаар сарын 08 өдрийн А/398 дугаар захирамжийг тус тус үндэслэн бага, дунд оврын зуухны байгууламжийн дахин бүртгэл тооллогыг нийслэлийн хэмжээнд зохион байгуулав.

1.2 Зорилго:

Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын 80 хувийг 216 мянган гэр хорооллын айл өрхийн гэрийн зуух болон аж ахуйн нэгж, байгууллагын 3000 орчим халаалтын зуух гаргаж, 10 хувийг замын хөдөлгөөнд оролцож байгаа 400 мянга гаруй автотээврийн хэрэгсэл, 6 хувийг дулааны цахилгаан станцууд, 4 хувийг үnsэн сан, замын тоос шороо, ил задгай хаясан хог хаягдал зэрэг бусад эх үүсвэрээс ялгарч байгаа утаа, тоос тортог эзэлж байна.

Энэ ажлын зорилго нь бага, дунд оврын халаалтын зуухны нарийвчилсан дахин тооллогын мэдээллээр агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээнүүд тухайлбал янданд шүүлтүүр сууринуулах, түлш солих, зуухыг буулгаж төвийн дулаанд холбох, технологийн шинэчлэл хийх зэрэг боломжит арга хэмжээний саналыг боловсруулах, үнэлгээ хийхэд тооллогын дүн мэдээллийг ашиглахад оршино.

1.3 Тооллогод хамрагдах зуух:

Ахуйн хэрэглээний зуухны MNS-5216:2016 стандарт, 4.2 МВт хүртэл ус халаах зуухны MNS-5043:2016 стандартууд шинэчлэгдэн 2017 оны 04 дүгээр сарын 1-ээс мөрдөж эхэлсэн. Дээрх стандартуудыг үндэслэн халаалтын зуухнуудыг дараах байдлаар ангилж байна.

- Ахуйн хэрэглээний 0-15кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух ($0 < \text{чадал} < 15\text{kVt}$)
- Ус халаах 15-100кВт хүртэл хүчин чадалтай бага оврын зуух. ($15\text{kVt} \leq \text{чадал} < 100\text{kVt}$)
- Ус халаах 100кВт-4.2МВт хүртэл хүчин чадалтай дунд оврын зуух. ($100\text{kVt} \leq \text{чадал} < 4.2\text{MVt}$)
- Ус халаах 4.2МВт дээш хүчин чадалтай том оврын зуух. ($4.2\text{MVt} \leq \text{чадал}$ буюу цахилгаан болон дулааны станц)

Хороо, хэсгийн ахлагчдад бага дунд оврын халаалтын зуухыг танихад ойлгомжтой болгох үүднээс зуухны хүчин чадлыг халааж буй талбайн хэмжээнд

Үндэслэн тодорхойлох зөвлөмж гаргасан. Тооцооллыг 1м³ эзэлхүүнийг халаахад 40Вт энерги зарцуулагдана гэж үзсэн.

Хүснэгт 1.

Зуухны нэршил	Хүчин чадлын халаах талбай	Жишээ
Усан халаалтын 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай бага оврын зуух	125м²-1000м² талбайтай байшин халаана.	Ахуйн хэрэглээнд ашиглагдаж байгаа уурын болон усан халаалтын зуух
Усан халаалтын 100кВт-4,2МВт хүртэл хүчин чадалтай дунд оврын зуух	1000м² талбайгаас дээш талбайтай том байр, объект халаана.	Технологийн зориулалттай уур үйлдвэрлэдэг зуух, төвлөрсөн болон нэгдсэн дулаан хангамжийн усан халаалтын зуух

Зураг 1. 125 м²-аас дээш талбайг халааж буй нам даралтын усан халаалтын зуух

Зураг 2. Гэр хороололд байрлах сургууль, цэцэрлэг, буудал гэх мэт томоохон объектуудыг халааж буй уурын болон усан халаалтын 100кВт-4МВт хүртлэх хүчин чадалтай зуух

1.3 Мэдээллийн сан:

Тооллогын ажил дараах өгөгдлүүдээр мэдээллийн сан үүснэ. Үүнд:

- Дүүргийн нэр
- Хорооны дугаар
- Хэсгийн дугаар
- Уртраг, Өргөрөг
- Зуухны марк
- Үйлдвэрлэсэн улс
- Суурилуулсан болон ашиглалтанд орсон огноо
- Усан халаалтын зуухны чадал /кВт/
- Халаах талбай /м²/
- Ашиглаж буй байдал /үндсэн эсвэл нөөцөнд/
- Ашиглаж буй нүүрсний уурхайн нэр
- Жилд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ /тн/
- Үнс баригч байгаа эсэх
- Үнс баригч төхөөрөмжийн марк
- Үнс баригч суурилуулсан огноо
- Үнс баригч төхөөрөмжийн ашигт үйлийн коэффициент
- Яндангийн төрөл /дугуй эсвэл дөрвөлжин/
- Яндан нь сорьцын цэгтэй эсэх
- Яндан нь малгайтай эсэх
- Яндангийн өндөр
- Дөрвөлжин яндангийн амсрын хэмжээ /см/
- Дугуй яндангийн диаметр /см/
- Нүүрс хадгалах талбайн хэмжээ /м²/
- Үнс хаях талбайн хэмжээ /м²/
- Жилд гарах үнсний хэмжээ /тн/
- Хаягдлыг зайлуулах хэлбэр /өөрсдөө, ТҮК эсвэл бусад/
- Зуух, яндангийн зураг

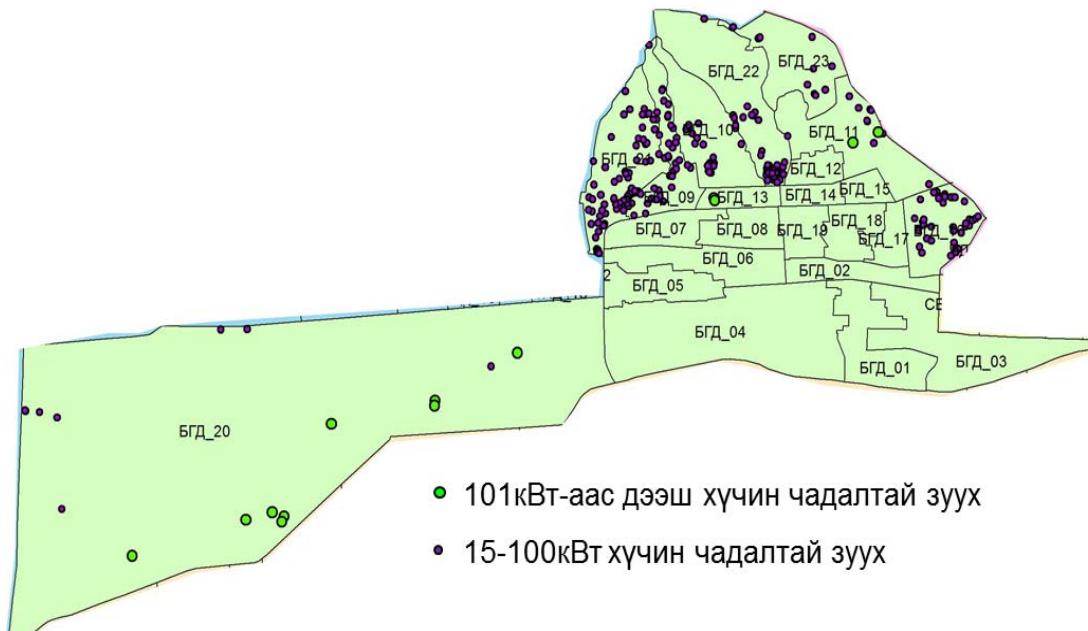
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

15-100КВТ ХҮРТЭЛ ХҮЧИН ЧАДАЛТАЙ БАГА ОВРЫН УСАН ХАЛААЛТЫН ЗУУХНЫ ТООЛЛОГО

Тооллогын ажлыг 2018 оны 6 дугаар сарын 14-ны өдрөөс 30 хооронд нийслэлийн төвийн 6 дүүрэгт зохион байгууллаа. Тооллогын дүнг дүүрэг дүүргээр гаргавал:

Баянгол дүүрэг

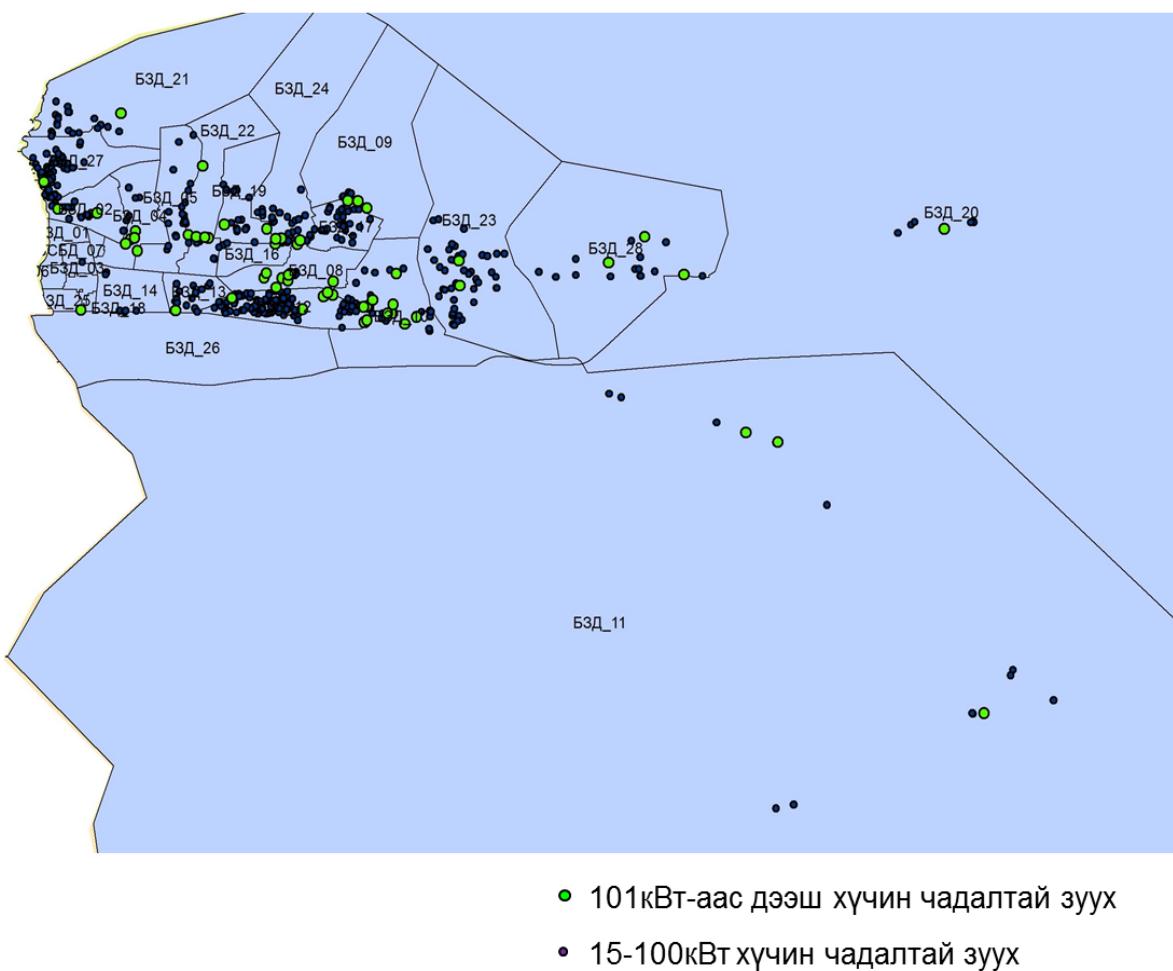
Баянгол дүүрэгт 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай нийт 243 халаалтын зуух тоологдсон. Эдгээр зуухны яндангуудыг диаметрээр нь ангилж үзэхэд 20 см-ээс дээш диаметртэй нь 81 байгаа бол бусад нь түүнээс доош диаметртэй байна. Яндангийн хэлбэрээр авч үзвэл дөрвөлжин хэлбэртэй яндан 6 бусад нь бөөрөнхий хэлбэртэй байна. Эдгээр зуухнуудын 64 нь үns баригч төхөөрөмжтэй, 5 нь хэмжилт хийлгэх сорьцын цэгтэй байна. Эдгээр 243 халаалтын зуухны 6 зуухны яндан нь малгайтай. Баянгол дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршлыг Зураг 3-т үзүүлэв.

Зураг 3. Баянгол дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил

Баянзүрх дүүрэг

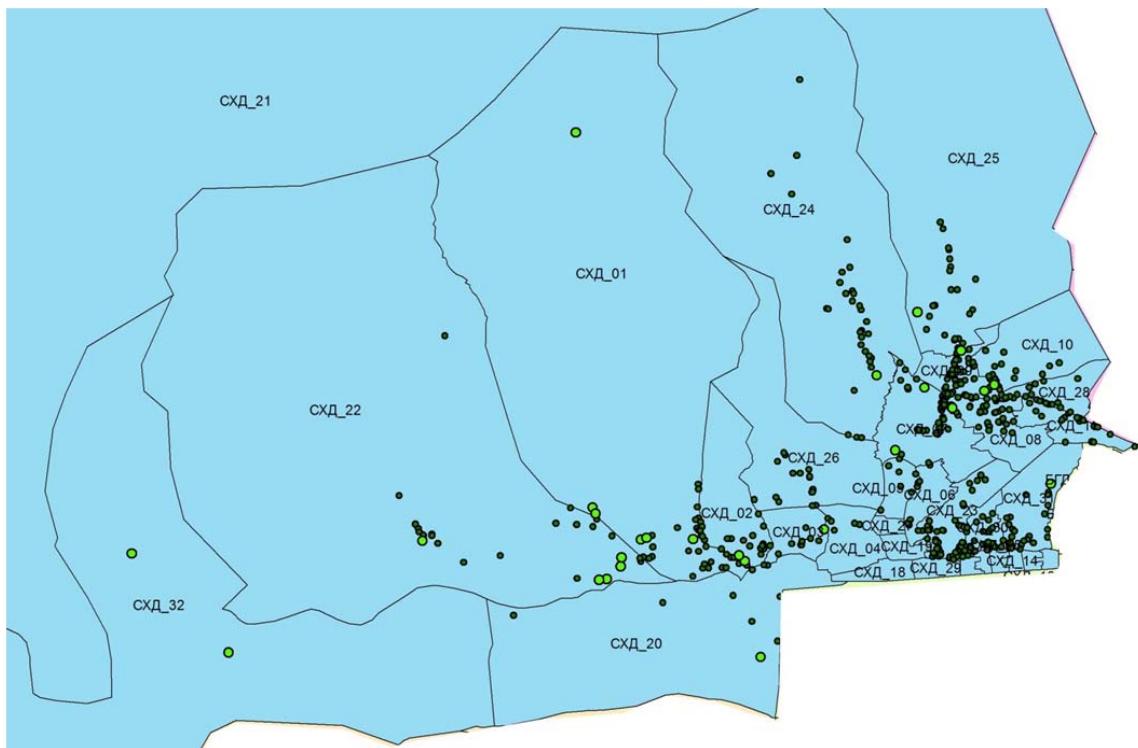
Баянзүрх дүүрэгт 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай нийт 507 халаалтын зуух тоологдсон. Эдгээр зуухны яндангуудыг диаметрээр нь ангилж үзэхэд 20 см-ээс дээш диаметртэй нь 334 байгаа бол бусад нь түүнээс доош диаметртэй байна. Яндангийн хэлбэрээр авч үзвэл дөрвөлжин хэлбэртэй яндан 22 бусад нь бөөрөнхий хэлбэртэй байна. Эдгээр зуухнуудын 150 нь үns баригч төхөөрөмжтэй, 43 нь хэмжилт хийлгэх сорьцын цэгтэй байна. Эдгээр 507 халаалтын зуухны 51 зуухны яндан нь малгайтай. Баянзүрх дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршлыг Зураг 4-т үзүүлэв.

Зураг 4. Баянзүрх дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил

Сонгинохайрхан дүүрэг

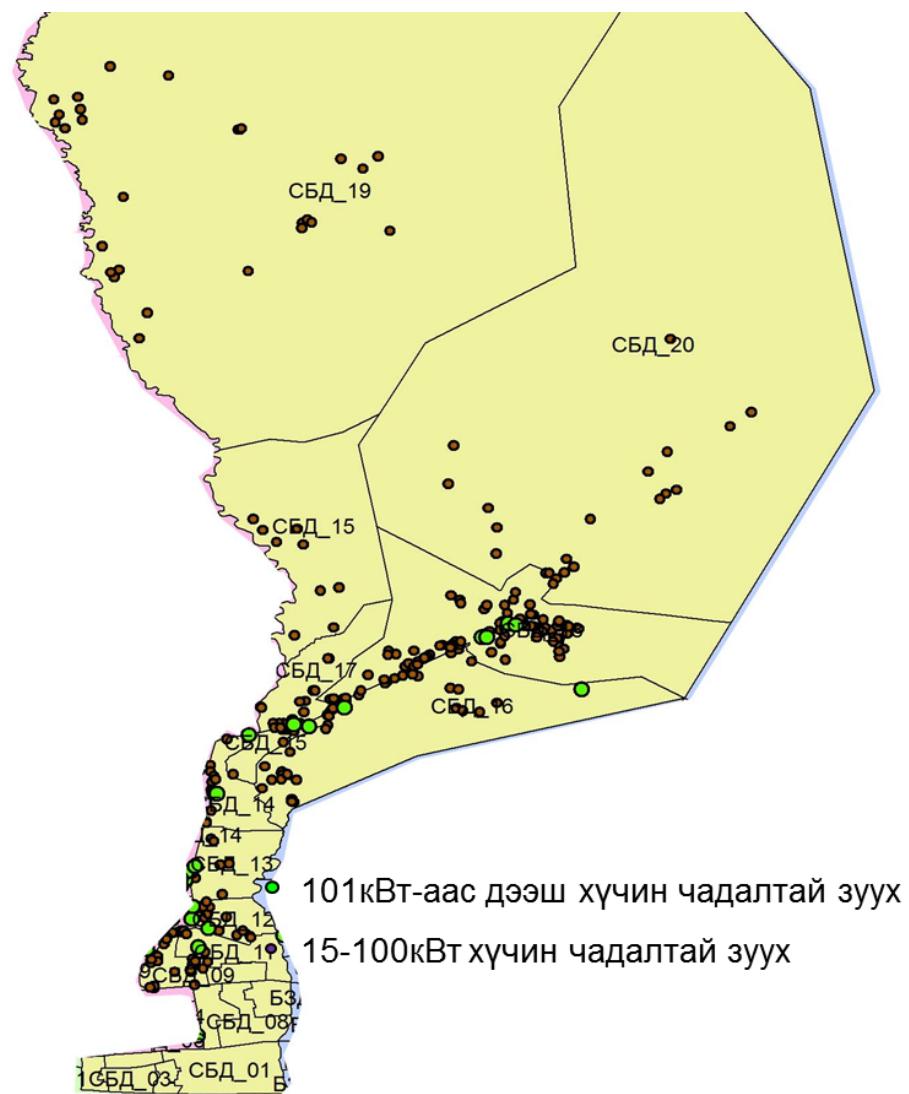
Сонгинохайрхан дүүрэгт 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай нийт 591 халаалтын зуух тоологдсон. Эдгээр зуухны яндангуудыг диаметрээр нь ангилж үзэхэд 20 см-ээс дээш диаметртэй нь 369 байгаа бол бусад нь түүнээс доош диаметртэй байна. Яндангийн хэлбэрээр авч үзвэл дөрвөлжин хэлбэртэй яндан 24 бусад нь бөөрөнхий хэлбэртэй байна. Эдгээр зуухнуудын 198 нь үns баригч төхөөрөмжтэй, 55 нь хэмжилт хийлгэх сорьцын цэгтэй байна. Эдгээр 591 халаалтын зуухны 77 зуухны яндан нь малгайтай. Сонгинохайрхан дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршилыг Зураг 5-т үзүүлэв.

Зураг 5. Сонгинохайрхан дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил

Сүхбаатар дүүрэг

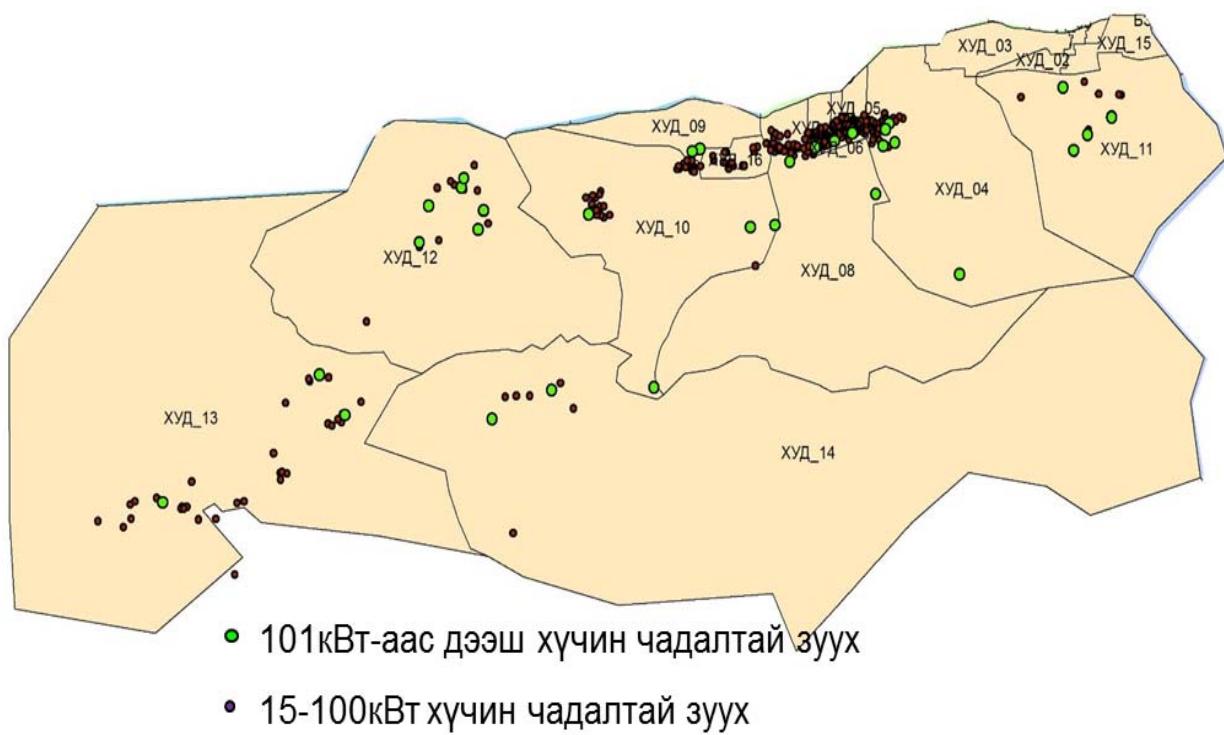
Сүхбаатар дүүрэгт 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай нийт 280 халаалтын зуух тоологдсон. Эдгээр зуухны яндангуудыг диаметрээр нь ангилж үзэхэд 20 см-ээс дээш диаметртэй нь 208 байгаа бол бусад нь түүнээс доош диаметртэй байна. Яндангийн хэлбэрээр авч үзвэл дөрвөлжин хэлбэртэй яндан 21 бусад нь бөөрөнхий хэлбэртэй байна. Эдгээр зуухнуудын 87 нь үns баригч төхөөрөмжтэй, 17 нь хэмжилт хийлгэх сорьцын цэгтэй байна. Эдгээр 280 халаалтын зуухны 37 зуухны яндан нь малгайтай. Сүхбаатар дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил Зураг 6-т үзүүлэв.

Зураг 6. Сүхбаатар дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил

Хан-Уул дүүрэг

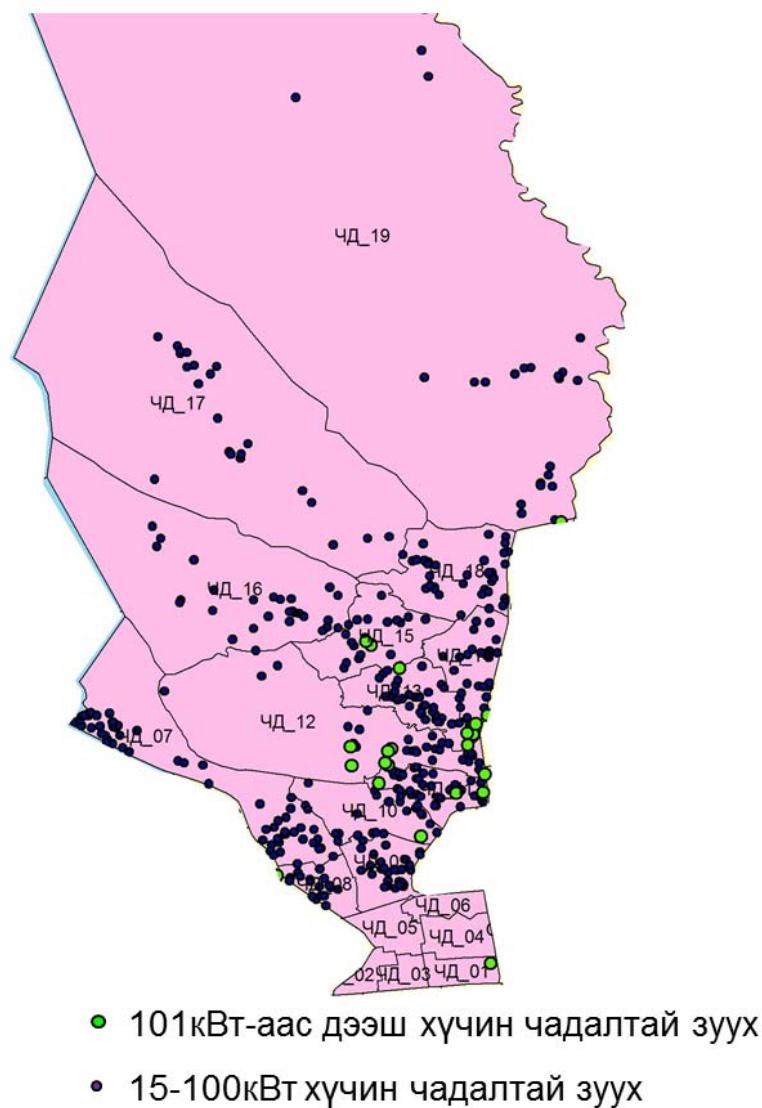
Хан-Уул дүүрэгт 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай нийт 323 халаалтын зуух тоологдсон. Эдгээр зуухны яндангуудыг диаметрээр нь ангилж үзэхэд 20 см-ээс дээш диаметртэй нь 91 байгаа бол бусад нь түүнээс доош диаметртэй байна. Яндангийн хэлбэрээр авч үзвэл дөрвөлжин хэлбартай яндан 18 бусад нь бөөрөнхий хэлбартай байна. Эдгээр зуухнуудын 78 нь үns баригч төхөөрөмжтэй, 20 нь хэмжилт хийлгэх сорьцын цэгтэй байна. Эдгээр 323 халаалтын зуухны 20 зуухны яндан нь малгайтай. Хан-Уул дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршлыг Зураг 7-д үзүүлэв.

Зураг 7. Хан-Уул дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил

Чингэлтэй дүүрэг

Чингэлтэй дүүрэгт 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай нийт 389 халаалтын зуух тоологдсон. Эдгээр зуухны яндангуудыг диаметрээр нь ангилж үзэхэд 20 см-ээс дээш диаметртэй нь 250 байгаа бол бусад нь түүнээс доош диаметртэй байна. Яндангийн хэлбэрээр авч үзвэл дөрвөлжин хэлбэртэй яндан 26 бусад нь бөөрөнхий хэлбэртэй байна. Эдгээр зуухнуудын 163 нь үns баригч төхөөрөмжтэй, 24 нь хэмжилт хийлгэх сорьцын цэгтэй байна. Эдгээр 389 халаалтын зуухны 36 зуухны яндан нь малгайтай. Чингэлтэй дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршлыг Зураг 8-д үзүүлэв.

Зураг 8. Чингэлтэй дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх халаалтын зуухны байршил

Нийт 2351 бага оврын усан халаалтын зуухыг маркаар нь ангилж үзвэл 19 төрлийн зуух бүртгэгдсэн хэдий боловч дийлэнх нь гар хийцний марк нь тодорхойгүй зуух байна.

Гар хийцийн
Монгол, БНХАУ, бусад

GB
БНХАУ

BEKAS
Турк

ИЛЧ
БНХАУ

EURO-Zigi
OXY

GZZ
БНХАУ

Carborobot
Чех

LG
БНХАУ

DAKON
Чех

DB12/225
БНХАУ

HP10
Монгол

Uspor
ХБНГУ

HUA NUAN
БНХАУ

JB
БНХАУ

Viadrus
Чех

Хас
Турк

Дөл
БНХАУ

Китурами
БНСУ

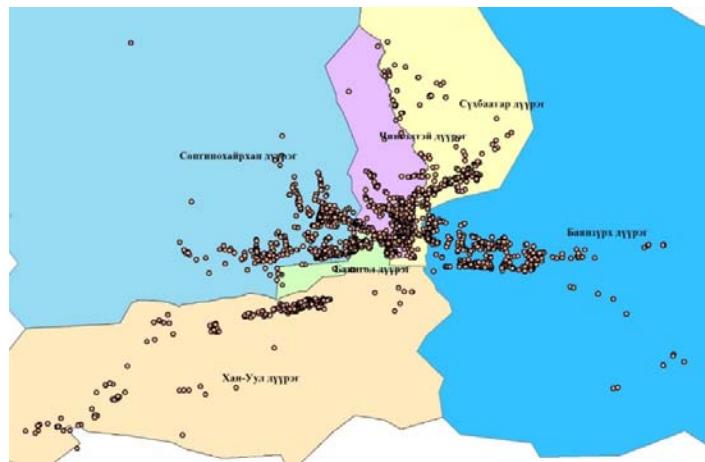
Зураг 9. 15-100кВт хүртэл хүчин чадалтай зуухны төрлүүд

Нийслэлийн 15-100кВт хүртэл хүчин чадалтай зуухны дүнгийн нэгтгэл
Хүснэгт 2.

Дүүрэг		Баянгол	Баянзүрх	Сонгино хайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	Багануур	Багахангай	Налайх	Нийт
Зуухны тоо		243	507	591	280	323	389	8	11	45	2397
Зуухны марк бөглөсөн		121	186	169	133	279	282	3	8	27	1208
Хүчин чадал	125м2-аас доош	101	267	285	124	277	160	3	5	8	1230
	125м2-аас дээш	142	240	306	156	46	229	5	6	37	1167
Янданийн хэлбэр	Дугуй	237	485	567	259	305	363	7	11	41	2275
	Дөрвөлжин	6	22	24	21	18	26	1	0	4	122
Янданийн өндөр	15м-ээс доош	238	479	555	269	307	373	8	8	44	2281
	15м-ээс дээш	5	28	36	11	16	16	0	3	1	116
Янданийн диаметр	20см-ээс доош	162	286	315	72	250	257	2	5	15	1364
	20см-ээс дээш	81	221	276	208	91	132	6	6	30	1051
Үнс баригч төхөөрөмжтэй		64	154	201	87	78	162	3	2	11	762
Янданийн сорьцын цэгтэй		5	43	58	17	20	24	0	1	2	170
Янданийн малгайтай		6	51	81	37	20	36	0	0	6	237

Нийслэлийн 15-100кВт хүртэл хүчин чадалтай зуухны дүнгийн нэгтгэлээс харахад хамгийн олон буюу 591 халаалтын зуух Сонгинохайрхан дүүрэгт тооллогдсон бол хамгийн бага буюу 8 халаалтын зуух Багануур дүүрэгт тооллогдсон. Нийт бүртгэгдсэн 2397 зуухны 94.9% нь дугуй, 5.1% нь дөрвөлжин яндантай, 4.3 % нь 15м-ээс дээш өндөртэй, 53.4% нь 20см-ээс дээш диаметртэй байна. Нийт зуухны 31.9% нь үns баригчтай, 7.1% нь сорьцын цэгтэй, 9.8% нь малгайтай байна.

Тооллогыг газарзүйн координаттай бүртгэж буй тул халаалтын зуухнуудын байршил, төвлөрөл, цахилгаан дулааны системд холбогдох боломж зэрэгт дүгнэлт гаргах боломж бүрдэж байна.

Зураг 10. Нийт төвийн 6 дүүрэгт байрлах 15-100 кВт хүчин чадалтай халаалтын зуух

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

100КВТ-ААС ДЭЭШ ХҮЧИН ЧАДАЛТАЙ УСАН ХАЛААЛТЫН ЗУУХНЫ ТООЛЛОГО

2017 – 2018 онд 100кВт-аас дээш хүчин чадалтай зуух ашигладаг ААНБЫН магадллан итгэмжлэх хяналт шалгалтын дүнгээр Улаанбаатар хотын төвийн 6 дүүрэгт 188 аж ахуйн нэгж байгууллагын 345 халаалтын зуух бүртгэгдэж, шалгагдав. Тус шалгалтын хүрээнд: Баянгол дүүрэгт 8 аж ахуйн нэгжийн 9 зуух, Баянзүрх дүүрэгт 65 аж ахуйн нэгжийн 123 зуух, Сонгинохайрхан дүүрэгт 36 аж ахуйн нэгжийн 72 зуух, Сүхбаатар дүүрэгт 16 аж ахуйн нэгжийн 29 зуух, Хан-Уул дүүрэгт 36 аж ахуйн нэгжийн 66 зуух, Чингэлтэй дүүрэгт 27 аж ахуй нэгжийн 46 зуух хамрагдаж бүртгэгдлээ.

Хүснэгт 3.

Д/д	Дүүрэг	Байгуулалжийн тоо	Зуухны тоо	Яндангийн тоо	Утааны хэмжилт хийгдсэн
1	Баянгол	8	9	8	2
2	Баянзүрх	65	123	101	16
3	Сонгинохайрхан	36	72	60	10
4	Сүхбаатар	16	29	27	17
5	Хан-Уул	36	66	50	5
6	Чингэлтэй	27	46	40	6
Нийт		188	345	286	56

ААНБЫН АШИГЛАЖ БУЙ ЗУУХНЫ ҮЙЛДВЭРЛЭСЭН УЛС, тоогоор

Улаанбаатар хотод ашиглагдаж буй нийт зуухны хувьд хятад улсад үйлдвэрлэгдсэн зуух 33.6 хувь нь, Чех улсад үйлдвэрлэгдсэн зуух 10,0 хувь нь, Солонгос улсад үйлдвэрлэгдсэн зуух 16.2 хувь нь, Орос улсад үйлдвэрлэгдсэн зуух 4.05 хувь нь, Унгар улсад үйлдвэрлэгдсэн зуух 10,5 хувь нь ашиглаж байна. Харин Монгол улсад үйлдвэрлэгдсэн зуух 25,5 хувь нь ашиглаж байгаа нь хэрэглээний хувьд Хятад улсад үйлдвэрлэгдсэн зуухны ашиглалтын дараа орж байгаа юм.

Хүснэгт 4.

Д/д	Дүүрэг	Хятад	Солонгос	Монгол	Орос	Унгер, чех
1	Баянгол	7		2		
2	Баянзүрх	60	12	35	6	10
3	Сонгинохайрхан	18	11	19	5	19
4	Сүхбаатар	4	6	11	3	5
5	Хан-Уул	17	11	12		26
6	Чингэлтэй	10	16	9		11
Нийт		116	56	88	14	71

Зураг 11. 101кВт-аас дээш хүчин чадалтай зуухны төрлүүд

ААНБ-ын зуухны хүчин чадал ангилал, дүүргээр

Хүснэгт 6.

Үндсэн мэдээлэл		БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	Нийт төвийн 6 дүүрэгт
Зуухны мэдээлэл	Байгууламжийн тоо	8	65	36	16	36	27	188
	Зуухны тоо	9	123	72	29	66	46	345
Хүчин чадал	100-250	1	2	6			4	19
	251-500	1	24	13	7	21	12	78
	501-1000	7	77	35	18	33	21	191
	1000-с дээш		14	18	4	12	9	57

ААНБ-ын зуухны яндангийн ангилал, дүүргээр

Хүснэгт 7.

Үндсэн мэдээлэл		БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	Нийт төвийн 6 дүүрэгт
Зуухны мэдээлэл	Зуухны тоо	9	123	72	29	66	46	345
	Яндангийн тоо	8	101	60	27	50	40	286
Яндангийн диаметр	200 - 250		32	24	5	18	12	91
	300 - 400	8	67	33	22	32	28	190
	600 - 1000		2	2				4
	Бусад			1				1

Нийт яндангийн тоо 286-аас 200-250 диаметртэй нь 91ш, 300-400 диаметртэй 190ш, 600-1000 диаметртэй 4ш, бусад 1 ш байсан.

Хамрагдсан ААНБ-ын сорьцын цэг дүүргээр, тоогоор

Хүснэгт 8.

Үндсэн мэдээлэл		БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	Нийт төвийн 6 дүүрэгт
Зуухны мэдээлэл	Байгууламжийн тоо	8	65	36	16	36	27	188
	Зуухны тоо	9	123	72	29	66	46	345
Сорьцын цэг	Байна	2	27	18	8	34	16	105
	Байхгүй	6	38	18	8	2	11	83

Тооллогод хамрагдсан 188 ААНБ-ын 55.8 хувь буюу 105 байгууламж сорьцын цэгтэй, 44.1 хувь буюу 83 байгууламж сорьцын цэггүй гэсэн судалгаа гарлаа. Үүнээс Баянзүрх дүүрэгт 27 сорьцын цэгтэй, 38 сорьцын цэггүй, Чингэлтэй дүүрэгт 16 сорьцын цэгтэй, 11 сорьцын цэггүй, Сонгинохайрхан дүүрэгт 18 сорьцын цэгтэй, 8 сорьцын цэггүй, Сүхбаатар дүүрэгт 8 сорьцын цэгтэй, 8 сорьцын цэггүй, Баянгол дүүрэгт 2 сорьцын цэгтэй, 6 сорьцын цэггүй, Хан-Уул дүүрэгт 34 сорьцын цэгтэй, 2 сорьцын цэггүй байгууламж байгаа судалгаа гарлаа.

Хамрагдсан ААНБ-ын зуухны ажиллагаа /гар, механик дүүргээр/

Хүснэгт 9.

Үндсэн мэдээлэл		БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	Нийт төвийн 6 дүүрэгт
Зуухны мэдээлэл	Байгууламжийн тоо	8	65	36	16	36	27	188
	Зуухны тоо	9	123	72	29	66	46	345
Галлагаа	Автомат		2	3	1	8	4	18
	механик	9	121	69	28	58	42	327

Нийт бүртгэл тооллогод хамрагдсан 345 зуухнаас 94,7 хувь буюу 327 зуух гар ажиллагаатай, 5,2 хувь буюу 18 зуух автомат ажиллагаатай зуух хамрагдсан байна. Үүнээс Баянзүрх дүүрэгт гар ажиллагаатай 123 зуух, механик ажиллагаатай 10 зуух, Чингэлтэй дүүрэгт гар ажиллагаатай 72 зуух, механик ажиллагаатай 69 зуух, Сонгинохайрхан дүүрэгт гар ажиллагаатай 72 зуух, механик ажиллагаатай 69 зуух, Сүхбаатар дүүрэгт гар ажиллагаатай 29 зуух, механик ажиллагаатай 28 зуух, Баянгол дүүрэгт гар ажиллагаатай 9 зуух, 9 механик ажиллагаатай, Хан-Уул дүүрэгт гар ажиллагаатай 66 зуух, механик ажиллагаатай 58 зуух хамрагдсан байна.

ААНБ-ын зуухны үнс баригчийн мэдээлэл

Хамрагдсан 188 ААНБ-ын 67.3 хувь нь үнс баригчтай бол, 32.7 хувь нь үнс баригчгүй байна. Үнс баригчийн тоон үзүүлтийг доорх хүстнэгтэд харуулав.

Хүснэгт 5.

Д/д	Дүүрэг	Нийт байгууламжийн тоо	Нойтон үнс баригч	Хуурай үнс баригч	Утаа шүүгч, катализатор	Байхгүй
1	Баянгол	8	1	0	1	6
2	Баянзүрх	65	12	14	5	34
3	Сонгинохайрхан	36	3	14	1	18
4	Сүхбаатар	16	0	8	0	8
5	Хан-Уул	36	3	26	1	6
6	Чингэлтэй	27	3	8	2	14
Нийт		188	22	70	10	86

Баянгол дүүргийн 8 ААНБ-ын 25.0 хувь нь үнс баригчтай, 75.0 хувь нь буюу 6 ААНБ үнс баригчгүй, Баянзүрх дүүргийн 65 ААНБ-ийн 47.7 хувь нь буюу 31 ААНБ үнс баригчтай, 52.3 буюу 34 ААНБ үнс баригчгүй, Сонгинохайрхан дүүргийн 36 ААНБ-ын 50.0 хувь нь 18 үнс баригчтай, 50.0 хувь нь буюу 18 ААНБ үнс баригчгүй, Сүхбаатар дүүргийн 16 ААНБ-ын 50.0 хувь нь буюу 8 нь үнс баригчтай, 50.0 хувь нь буюу 8 ААНБ үнс баригчгүй, Хан-Уул дүүргийн 36 ААНБ-ын 83.3 хувь нь 30 үнс баригчтай, 16.6 хувь буюу 6 ААНБ үнс баригчгүй, Чингэлтэй дүүргийн 27 ААНБ-ын 48.1 хувь нь 13 үнс баригчтай, 51.8 хувь нь буюу 14 ААНБ үнс баригчгүй байна.

Үүнээс нийт утаа цэвэрлэх төхөөрөмжийн эзлэх хувиар нойтон үнс баригчтай ААНБ 11.7 хувь, хуурай үнс баригчтай 37.2 хувь, утаа шүүгч, катализатортай 5.3 хувийг эзлэж байна.

Хаягдал зайлцуулах хэлбэрийг дүүрэг тус бүрээр харвал Баянзүрх, Сонгинохайрхан, Хан-Уул дүүргүүр өөрсдөө зайлцуулах хэлбэр давамгайлж байна. Харин Сүхбаатар болон Чингэлтэй дүүргийн хувьд ТҮК-д хандан хог хаягдлаа зайлцуулах хэлбэр давамгайлж байна.

ХЯНАСАН: НАББГ-ын дарга

Б.Цацрал

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Ахлах мэргэжилтэн

Г.Бат-Оюун

Мэргэжилтэн

Л.Нармандах